Sosyal Atom Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Atom Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30547

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Atom Ölçe?i, bireyin sahip oldu?u sosyal ili?kiler a??n?n yap?s?n? ve bu ili?kilerin duygusal yo?unlu?unu, özellikle yak?nl?k ve uzakl?k boyutlar?nda de?erlendirmek amac?yla **Üstün Dökmen** taraf?ndan 1993 y?l?nda geli?tirilmi? bir uyarlama çal??mas?d?r. Ölçek, temelde sosyometri ve psikodrama kuramlar?ndan esinlenerek, bireyin psikolojik çevresindeki önemli ki?ilere kar?? hissetti?i yak?nl?k derecesini ölçmeyi hedefler. Bu araç, sosyal ili?kilerin niteli?ini ve yo?unlu?unu nicel bir biçimde ortaya koyarak, klinik ve akademik ara?t?rmalara katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Atom Ölçe?i, Üstün Dökmen, Sosyal ?li?kiler, Sosyometri, Psikodrama, ?li?ki Yo?unlu?u, Psikolojik De?erlendirme, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Üstün Dökmen

Amaç

Sosyal Atom Ölçe?i'nin temel amac?, bir bireyin ya?am?ndaki önemli sosyal figürlerle kurdu?u ili?kilerin yap?s?n? ve duygusal mesafesini belirlemektir. Bu ölçüm, ki?inin sosyal çevresi içindeki konumunu, alg?lanan kabul veya reddedilme düzeyini ve genel **sosyal destek** a??n?n kalitesini anlamaya yard?mc? olur. Ölçek, özellikle Psikodrama teorisinde merkezi bir rol oynayan **Sosyal Atom** kavram?n? psikometrik olarak de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek, sosyal ili?kilerin sadece varl???n? de?il, ayn? zamanda bu ili?kilerin birey için ne kadar anlaml? veya i?levsel oldu?unu da ortaya koyar. Elde edilen veriler, bireyin sosyal uyumunu ve sosyal izolasyon riskini de?erlendirmede kullan?labilir, böylece psikolojik dan??manl?k ve rehberlik alanlar?nda de?erli bilgiler sunar.

Yap?

Sosyal Atom Ölçe?i, **J.L. Moreno** taraf?ndan geli?tirilen sosyometrik kuram?n temel ta?? olan **Sosyal Atom** kavram?n? ölçmektedir. Sosyal Atom, bireyin kendisi için anlaml? olan ki?ilerle (aile üyeleri, arkada?lar, i? arkada?lar? vb.) kurdu?u kar??l?kl? ili?kiler a??n? temsil eder. Bu yap?, ili?kilerin duygusal yönünü (çekim, itme veya kay?ts?zl?k) ve yo?unlu?unu içerir.

Ölçek, kat?l?mc?lardan, listelenen sosyal figürlere kar?? hissettikleri duygusal yak?nl??? derecelendirmelerini ister. Kullan?lan 7'li Likert tipi derecelendirme, bireyin alg?lad??? duygusal

ARABPSYCHOLOGY.COM

mesafenin hassas bir ?ekilde yakalanmas?n? sa?lar. Bu yap?, bireyin sosyal dünyas?n? haritaland?rmak için önemlidir ve bu ili?kilerin bireyin ruh sa?l??? üzerindeki etkilerini incelemeye olanak tan?r.

Geçerlik

Dökmen (1993) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in geçerlik çal??malar?na dair bulgular sunulmu?tur. Orijinal kaynak içeri?inde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, çal??man?n temel amac? ölçe?in Türk kültürüne uyarlanmas? ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Geçerlik çal??malar? genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??nt?l? geçerlik (benzer yap?y? ölçen di?er ölçeklerle korelasyon) yöntemlerini içerir.

Ara?t?rmac?lar, ölçe?in kavramsal yap?y? ölçme yetene?ini ve geçerlik detaylar?n? incelemek için Dökmen'in 1993 tarihli makalesine ba?vurmal?d?r.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta spesifik güvenirlik katsay?lar? (iç tutarl?l?k, test-tekrar test vb.) belirtilmemi?tir. Ancak, akademik bir ölçek geli?tirme makalesi olan Dökmen (1993) çal??mas?, ölçe?in güvenirlik analizlerini içermektedir. Sosyal ili?kileri ölçen bu tür ölçeklerde yayg?n olarak **iç tutarl?l?k katsay?s?** (Cronbach Alfa) veya **test-tekrar test güvenilirli?i** yöntemleri kullan?lm??t?r.

Bu ölçe?in güvenirlik analiz sonuçlar?, Türk kültürü ba?lam?nda Sosyal Atom kavram?n?n tutarl? bir ?ekilde ölçülüp ölçülmedi?ini göstermektedir. Ölçe?i kullanacak ara?t?rmac?lar?n, elde edilen güvenirlik verilerini kendi popülasyonlar?n?n özelliklerine göre de?erlendirmesi tavsiye edilir.

Faktör Analizi

Sosyal Atom Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde yap? geçerli?ini kan?tlamak amac?yla **Faktör Analizi** kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in tek bir genel boyutu (Sosyal Yak?nl?k) mu, yoksa Sosyal Atom kavram?n?n teorik olarak içerdi?i farkl? alt boyutlar? (örne?in, Aile Atomu, ?? Atomu) m? ölçtü?ünü belirlemede temel rol oynam??t?r.

Faktör yap?s?n?n incelenmesi, ölçek maddelerinin kuramsal beklentilere uygun gruplan?p gruplanmad???n? anlamak için kritik öneme sahiptir. Orijinal makale (Dökmen, 1993), bu analizin sonuçlar?na dair kesin bilgileri içermektedir ve ölçe?in nihai yap?s?n? do?rulamaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Ka??t-kalem testi

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri üzerinde kullan?ma uygundur.)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle ergenlik sonras? ve yeti?kin gruplar?)

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??man?n popülasyon detaylar?, Dökmen (1993) makalesinde detayl?ca sunulmu?tur.

Test Metodolojisi: Bireylerden, kendileri için önemli olan sosyal figürlerle olan ili?kilerinin yak?nl?k derecesini 7'li Likert tipi bir ölçek üzerinde i?aretlemeleri istenir. Derecelendirme, **1 (Uzak ?li?ki)** ile **7 (Yak?n ?li?ki)** aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Yak?nl?k, Sosyal ?li?kiler, Güvenirlik, Geçerlik, ?li?ki A??, Sosyal Destek, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: bilgi@ustundokmenakademi.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sosyal Atom Ölçe?i'nin geli?tirilmesi, güvenirli?i ve geçerlili?i üzerine yap?lan temel çal??ma **1993** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve güncel ücret bilgileri için sorumlu yazar **Üstün Dökmen** veya ilgili akademi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

?lgili akademik makalenin PDF ba?lant?s? a?a??dad?r: turkpsikolojidergisi.com

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: sosyal-atom-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Dökmen, Ü. (1993). Sosyal Atom Ölçe?i: Geli?tirilmesi, güvenirli?i ve geçerlili?i. *Türk Psikoloji Dergisi*, *8* (30), 2-6.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Atom Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta aç?kça listelenmemi?tir. Sosyal Atom tekni?i do?as? gere?i, sabit bir maddeler listesinden ziyade, kat?l?mc?dan kendisi için önemli olan sosyal figürleri belirlemesini ve onlarla olan ili?kisinin yak?nl???n? derecelendirmesini isteyen bir yap?ya sahiptir.

Bu ölçek, bireyin sosyal çevresindeki ki?ileri (örne?in, anne, baba, e?, yak?n arkada?lar, otorite figürleri) belirlemesini ve bu ki?ilerle olan duygusal yak?nl???n? 7 dereceli bir skalada (1=Uzak ?li?ki - 7=Yak?n ?li?ki) derecelendirmesini gerektirir. Ölçe?in tam uygulama prosedürü ve de?erlendirme talimatlar? için Dökmen (1993) makalesine ba?vurulmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM